

ské smlouvy, pojednávajícího o znamenání firmy, kde se činí zmínka také o prokuristovi, nelze dovozovati, že jím byla stanovena p ř í p u s t n o s t prokury, nýbrž ustanovení toto upravuje jen znamenání firmy pro případ, že dojde ku jmenování prokuristy na základě zásadního usnesení valné hromady dle §u 12 čís. 4 společenské smlouvy. Poněvadž v uvedených dvou směrech zřejmě byl porušen zákon, jest dovolací rekurs co do této části napadeného usnesení v §u 16 čís. pat. ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák. opodstatněn.

Čís. 4178.

Nárok smluvního úředníka ministerstva na služební požitky lze vymáhati pořadem práva, třebas by se domáhal nouzových výpomocí, poskytnutých státním zaměstnancům zákonem ze dne 25. listopadu 1920, čís. 625 sb. z. a n.

Zákon ze dne 25. listopadu 1920, čís. 625 sb. z. a n. o nouzových výpomocích státních zaměstnanců nevztahuje se na smluvní státní zaměstnance.

Bývalý revident ministerstva pro zásobování lidu nemůže se domáhati náhrady toho, co mu ušlo, ježto nebyl vysílán na komise, pak-li mu komise nebyly smlouvou zaručeny.

(Rozh. ze dne 24. září 1924, Rv I 952/24.)

Žalobce byl smluvním zaměstnancem ve službách ministerstva pro zásobování lidu, výpověď měl ujednánou čtvrtletní. Později byl přidělen službou Státnímu obilnímu ústavu a dne 15. května 1921 dostal výpověď ku dni 30. června 1921. Žalobce domáhal se na státu jednak platu za měsíce červenec až září, kterýžto nárok stát uznal. Kromě toho domáhal se žalobce na státu zaplacení 4.000 Kč, ježto nebyl od 1. června 1921 do 30. září 1921 vysílán na služební cesty, na nichž si mohl ušetřiti měsíčně 1.000 Kč, a konečně zaplacení 2.880 Kč, ježto mu nebyla za čas od 1. listopadu 1920 do 30. září 1921 vyplacena nouzová výpomoc, přiznaná všem státním zaměstnancům zákonem ze dne 25. listopadu 1920, čís. 625 sb. z. a n. Žalovaný erár vznesl proti nároku na zaplacení 2.880 Kč námitku nepřipustnosti pořadu práva, již procesní soud první stolice usnesením, pojatým do rozsudku zamítl z těchto důvodů: Poměr žalobce jako smluvního zaměstnance ke státu opírá se o služební smlouvu, tedy důvod soukromoprávní, a tato povaha zachovává se pro všechny služební nároky žalobcovy, tedy i ohledně žalobcem požadované nouzové výpomoci, a proto musela býti námitka nepřipustnosti pořadu práva, vznesená ohledně tohoto nároku, zamítnuta. Ve věci samé pak co do nároků na zaplacení 4.000 Kč a 2.880 Kč procesní soud první stolice žalobu zamítl, o d v o l a c í soud nevyhověl odvolání a uvedl mimo jiné v d ů v o d e c h: Pokud jde o přiznání náhrady 4.000 Kč, jež by byl žalobce ušetřil z diet od doby, kdy byl neprávem propuštěn, tedy za dobu od 1. června do 30. září 1921, odvozuje tento náhradní nárok z té skutečnosti, že jako revident státní revisní kanceláře měl denní diety ve výši 80 Kč mimo

placeného jízdného II. třídy, že býval na cestách měsíčně nejméně 20 dnů, jezdil III. třídou a tím ušetřil nejméně měsíčně 1.000 Kč, a dovolává se k opodstatnění tohoto nároku smlouvy s ministerstvem pro zásobování lidu. Avšak ze smlouvy ze dne 11. října 1919 nárok takový odvoditi nelze. V dekretu tom je stanoveno, že služné vyměřuje se žalobci dle IV. platové třídy, platné pro revidenty Zemských revisních kanceláří při Státním obilním ústavu a jeho odbočkách. Žalobce sám uvádí, že toto služné sestávalo ze základního měsíčního platu 600 Kč, přídavků 450 Kč a 4 Kč, celkem z pevného platu 1.054 Kč měsíčně. O tom, že byl žalobce přijat k cestování, že mu byly zaručeny cestovní diety a určitý počet cestovních dnů v měsíci, není v dekretu zmínky. Tvrzení žaloby, že bylo žalobce po dobu trvání služebního poměru používáno k cestování a že v tomto případě denní diety činily 80 Kč, nebylo žalovanou stranou napadeno. Popřeno však bylo, že mu nárok takový za ony 4 měsíce přísluší a že by si byl za tu dobu ušetřil 4.000 Kč. Správně uvedl soud první, že cestovní diety jsou odměnou za výkon cestovní a k úhradě větších nákladů na živobytí, vyvolaných pobytem mimo služební působiště a že jejich vznik jest také podmíněn předsevzetím skutečně vykonané jízdy. Nárok na diety vzchází tedy až po vykonání cesty. Žalobce neprokázal, že byl přijat k cestování, neprokázal a prokázati vůbec nemůže, že by ho bylo po ony 4 měsíce musilo býti použito k cestování a to po tolik dnů v měsíci, jak tvrdí. Ze smlouvy tedy nemůže žalobce náhradní nárok dovoditi. Nemůže jej však dovoditi ani ze zákona. Zde přicházelo by v úvahu ustanovení §u 1162 b) obč. zák., dle něhož příslušela by žalobci za onen čas nejen mzda, nýbrž také škoda, kterou utrpěl; v tomto případě musil by si dáti zaúčtovat na svůj vrub vše, co ušetřil, nekonav služeb, nebo co si vydělal jinak, nebo čeho si schválně nevydělal, ač mohl. O důkaz těchto skutečností se žalobce ani nepokusil a nemohl prokázati škodu také proto, že obdržel od Státního obilního ústavu odstupné, rovnající se šesteronásobné výši celkového měsíčního platu. Co se týče konečně nároku na nouzové výpomoci 2.880 Kč, opírá žalobce tento nárok o zákon ze dne 25. listopadu 1920, č. 625 sb. z. a n., a resoluci poslance Kříže. Ze zák. č. 625 (§ 1) plyne však zřejmě, že ustanovení jeho se nevztahují na smluvní zaměstnance. To plyne také zřejmě z resoluce poslance Kříže, která měla právě za účel, by výhody, které oním zákonem zaručeny jsou státním zaměstnancům, zařaděným i nezařaděným, poskytnuty byly i tak zvaným smluvním státním zaměstnancům. Resoluce ta byla sice přijata, ale nemá moci zákona, neváže vládu, nýbrž ponechává jí na vůli, zda chce ustanovení její prováděti, či nikoliv.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolání.

D ů v o d y:

Rozhodnutím nižších stolic, že pořad práva přípustný jest, je dovolací soud vázán nehledě ani k tomu, že rozhodnutí to je správné. Ve věci samé: Co se týče diet, nepřísluší tyto žalobci za výpovědní dobu z toho důvodu, že mu smlouvou nárok na provádění revisí nebyl vyhrazen a diety nebyly v ní za součást jeho služebních požitků pozna-

čeny. Lze tu poukázati k tomu, že sám zákonodárce v zákoně o obchodních pomocnících na věc takto pohlíží, stanově, že odměna jen tehdy se určuje podle místní zvyklosti, když nebyla smlouvou vyjednána (§ 6), z čehož jde, že, byla-li vyjednána, jest rozhodným toliko obsah vyjednání, dále stanově, že, má-li se krom běžného služného (§ 15) platiti ještě provise nebo dividenda, musí to býti vymíněno (§ 10 a § 14: »bylo-li vymíněno« atd.), což zajisté platí tím spíše v tom případě, kterého zákon o obchodních pomocnících ani nezná, když totiž se diety měly pokládati za část požitků — a ne tedy pouze za náhradu nákladů a zaměstnanec měl tedy přímo míti právní nárok na jisté množství komisi, aby mu tak výtěžek z diet byl zajištěn. Musí tedy i žalobcova smlouva s ministerstvem, ač pod zákon o obchodních pomocnících nespadá, býti vykládána v tom smyslu, že žalobce má právo jen na ty požitky, jež mu smlouvou, ať písemnou, nebo ústně, zaručeny byly; tu však sám netvrdí, že smlouvou byly mu komise zaručeny (roz. určité minimální množství) a diety tedy že musí platiti za vymíněnou část požitků, nýbrž opírá se a může se opírat jen o to, že komise a tudíž i diety fakticky měl. Tím však nevznikl ještě pro stát žádný závazek, neboť není tu podmíněk ani pro konkludentní jeho převzetí (§ 863 obč. zák.), tím méně výslovné příslibení, k čemuž doložiti dlužno, že dle ustanovovacího dekretu ze dne 11. října 1919 jmenován byl revidentem Státní revisní kanceláře, takže ani z ustanovení jeho nevyplývalo, že služba jeho záležitosti bude v komisích, mohlať záležitosti též jen v práci kancelářské. Velmi závažné však jest i to, že žalobce dostal výpověď, protože kancelář, v které ustanoven byl, přestala býti složkou ministerstva zásobování, byvši opět přičleněna k Obilnímu ústavu (výpovědní dekret ze dne 30. dubna 1921), takže ministerstvo to nemohlo ho již zaměstnávat, ba žalobce sám v žalobě dokonce praví, že zrušen byl docela Obilní ústav. Tu se dlužno tázati, kdyby bylo ministerstvo žalobce podrželo po celou příslušnou výpovědní dobu ve službě, tedy až do konce září 1921, jak by mu bylo mohlo přidělovati komise, když žádných již nebylo? Nebo bylo by mu mělo snad diety vypláceti bez komisi, úplně zdarma. Zřejmo, že tento nárok žalobcův vede k nemožnosti. Budiž konečně odvěčeno i na výši denní diety 80 Kč, z které dovolatel vyvozuje závěrek, že prý byla vyměřena proto tak vysoko, protože služné bylo nízké a měla je tedy doplňovati. Avšak 80 Kč denně na stravu a nocleh od konce roku 1919 do dubna 1921 nebylo nikterak nic nadměrného, nýbrž naopak velmi skrovného, takže na ušetření se nepočítalo. Dovolání drží dále pořád ještě i důvod, že správce ministerstva zásobování vůči deputaci organisace revidentů prohlásil, že propuštění revidenti obdrží za ušlé diety náhradu. Tomuto vývodu ovšem těžko čeliti lze námitkou, které užívá odvolací soud, že slib takový neváže, ježto se nestal přímo vůči oprávněné osobě, neboť jak sám odvolací soud uvádí, tvrdil žalobce, že deputace jednala ve věci té po dané výpovědi jménem všech vypovězených revidentů, tedy také jménem žalobce. Avšak důležité jest, že jde o náhradu, na kterou revidenti neměli právního nároku, v právním smyslu tedy o dar, třeba že z uznalosti a se zřetelem na vykonané služby (§ 940 obč. zák.). Konečně nemůže žalobce žádati ani nouzové přídavky. Neboť skutečně do

zákona ze dne 25. listopadu 1920, čís. 625 sb. z. a n., nelze vkládati, že se chtěl vztahovati i na státní zaměstnance smluvní, a to proto, že tito měli možnost při vyjednávání smlouvy k drahotným poměrům přihlížeti a smlouvou samou přiměřené platy si vymíniti, což zvláště platí i o žalobci, jenž vstoupil v smluvní poměr v říjnu 1919, kdy drahota již řádila, pokud se týče mohli pravidelně užiti práva výpovědi, zdály-li se jim platy jich nedostatečné, a mohli se jinde lépe zaopatřiti, kdežto státní zaměstnanci ustanovení mimosmluvně takové možnosti neměli, a právě to bylo důvodem zákona, jenž jim nouzovou výpomoc přiznal. V ostatním, pokud se týče resoluce poslance Kříže, odkazuje se na důvody odvolacího soudu, jenž už vysvětlil, že i ony dokazují, že zákon nechtěl se vztahovati na zaměstnance smluvní.

Čís. 4179.

Vykonavatel poslední vůle nemá vlivu na zjištění pozůstalostního jmění v pozůstalostním řízení (inventurou). Ani odkazovníku nepřisluší v zásadě účast při zřízení inventáře.

Vykonavatel poslední vůle nemůže učiniti návrh na oddělení pozůstalosti dle §u 812 obč. zák.

Ku oddělení pozůstalosti ve smyslu §u 812 obč. zák. nestačí, že dědici jsou největšími dlužníky pozůstalosti a že spravují pozůstalost neobezřetně.

Okolnost, že pozůstalostní jmění nevystačí ku krytí všech odkazů, není na závadu, by pozůstalost nebyla odevzdána dědicům.

Potvrzení ohledně knihovního převodu odkázané nemovitosti (§ 178 nesp. říz.) lze vydati teprve po odevzdání pozůstalosti.

(Rozh. ze dne 24. září 1924, R II 278/24.)

Do usnesení pozůstalostního soudu, jímž byl přijat k soudu opravený inventář a jímž zamítnut byl návrh odkazovnice a vykonatele poslední vůle, by bylo povoleno oddělení jmění a pozůstalost byla dle §u 726 obč. zák. odevzdána poměrně odkazovníkům, nebo byla jim odevzdána právem věřitelským ve smyslu §u 73 nesp. říz., jakož i další návrhy těchž, stěžoval si vykonavatel poslední vůle i odkazovnice. Rekursní soud stížnostem nevyhověl. Důvody: Rozhodnutí o přijetí inventáře k soudu jest jak pro vykonatele poslední vůle, tak i pro odkazovnici bez právního významu a nemohou se proto jím cítiti stíženými. Pokud se týče vykonatele poslední vůle, jest jeho právní postavení vymezeno §em 816 obč. zák. Dle něho má jako zmocněnec zůstavitelova nařízení sám vykonati nebo liknavého dědice k jich výkonu poháněti. Již tento výraz poukazuje k tomu, že se tak může v případě odporu dědiců státi jediné sporem. Následkem toho nelze vykonateli přiznati další oprávnění, zejména nelze mu přiznati postavení, rovnající se onomu dědických účastníků. Proto nemůže mít vlivu na zjištění pozůstalostního jmění v pozůstalostním řízení, jež se děje inventurou. Náзору tomuto neodporuje ustanovení §u 95 nesp. říz., které předpisuje, že vykonatel poslední vůle má býti k inventuře předvolán. Tím se mu zajišťuje jen postavení účastníka řízení a to za tím účelem,